

Q.K. 126, 3.

(X 2020900)

ORATIO
De
IENAE,
Celeberrimi Musarum domi-
cili LAUDIBUS,
*Pietatis ergò publicè
habita*
à
SALOMONE JUSTINO HOR-
STIO, Jenens. Thuring.
A. O. R.
M. DC. LXV.

Typis JOHANNIS VVERTHERI.

✱

PHILIPPUS MÜLLERUS, Eloquent.

& Poës, Professor Publicus Ordinarius
B. L. S. D.

Inter prælustria nostri

amoris ac reverentiæ argumenta non postremum nomen est PATRIA, gradu à supremo Numine princeps, morâ interminabilis, pretio agnatis, parentibus, bonis, honore, vita & salute omni augustior credita non vulgi saltem aberrantibus ut plurimum opinionibus, sed & maximorum omni ævo virorum, quos seriò id censuisse, facinora, bono Patria cum præsentis perniciæ charissimorum vitæ pignorum patrata, abundè confirmant. Hinc

Cicero offic. I. Cum omnia, inquit, ratione animoque lustraveris, omnium societatum nulla est gratior, nulla charior, quàm ea, quæ cum republicâ est unicuique nostrum. Cari sunt parentes, cari liberi, propinqui, familiares; sed omnes omnium caritates patria una complexa

A 2

est, pro qua quis bonus dubitet mortem oppetere, si sit ei profuturus. Cui consentanea loquitur Valerius Maximus L. V. c. 6. Patriæ majestati etiam illa, quæ Deorum numinibus æquatur, autoritas parentum vires suas subiecit, fraterna quoque caritas æquo animo & libenti cedit. Nec diversi abeunt Plato in Crito. & alii communiter. Contrà igitur sentientes, quamvis virtutis & sapientiæ manifestos, juxtà patriam & patriæ exiliū, & patriā, Mundū, aut, ibicunq; benè sit, arbitratos vix sine piaculo fore putaveris. Sanè rem ipsam, semoto partium studio & præjudiciis, intuiti cõperimus, Patriā esse inter ea, quæ cultū sui non nisi *obventu beneficiorum* exigere possunt. Hæc à grato cive pensari æquarive, quin & superari ac patriam ipsam illi ærariam fieri posse, vix est cur ambigas, si, quid patriam, quæ patriæ beneficia appellare fas est, penitiùs exquiras. Indè enim ducta *meritorum* patriæ æstimatione, quantum re-pensuro incumbat & liceat, protinus apparebit. Sive jam spectemus patriam *loci & naturæ*, quam Cicero l. 2. de ll. vocat, cujus *κτῆνα* ipse pater fuit, ut Lucianus *Encom. patr.* loquitur, & quæ te nascentem excepit, non plus ei, quàm spondæ, cui mater parturiens tūm fortè fortunà incubuit, debueris, quicquid Lucianus cit. loc. cum aliis oratorio more efferat. Sive illa sit patriam *juris & civitatis*, ubi adversus injurias tu resque tuæ te-

gun-

guntur, animum cum corpore rebus gerendis
præparandi & virtutem spe grandium præmio-
rum ostentandi facultas præbetur, facile constat,
his beneficiis, utut ingentibus, redhostimenta ta-
men *ισόπποπα* inveniri posse. Quo posito, non re-
stinguetur debitæ in patriam gratitudinis & reli-
gionis ardor, sed vehementiùs effervesceat in bonis
mentibus, quæ summo studio connitentur, ut &
immane *ingratorum* probrum defugiant, & quoad
ejus fieri possit, cum patria de *mutua* beneficentia
decertent. *Hæc enim non destruunt patriæ veneratio-
nem* (accommodo huc Senecæ de officiis in pa-
rentes verba *Lib. III. de Benefic. 39.*) *nec deteriores cives
faciunt, imò & meliores. Natura enim gloriosa est vir-
tus & anteire priores cupit. Alacrior erit pietas, si ad
reddenda beneficia cum spe vincendi venerit. Hoc agite
optimi cives. Posita est inter vos & patriam honesta conten-
tio, dederit majora, an acceperit. Non ideò vincit, quia
occupavit. Et cap. 38. Ad hoc unum contumaces estote, ne
beneficiis vincamini. Certate, obsecro vos & fusi quoque
restituite aciem. Felices, qui vicerint, felices, qui vin-
centur.* Proindè cum auctoratus tibi à patria
spiritus sit, hunc in ejus salutem, incrementa, de-
cus prodige. Dominium istud vitæ habes, ut e-
am maturiùs absumendam patriæ loces, malis-
que, ut illi Romanorum Horatii, Decii, Curtii,
pro multis perire, quàm cum multis. Si vocent
ex-

est, pro qua quis bonus dubitet mortem oppetere, si sit ei
profuturus. Cui consentanea loquitur Valerius
Maximus L. V. c. 6. Patria majestati etiam illa, quae
Deorum numinibus aequatur, autoritas parentum vires
suas subiecit, fraterna quoque caritas a quo animo & li-
benti cedit. Nec diversi abeunt Plato in Crito. & alii
communiter. Contra igitur sentientes, quam-
vis virtutis & sapientiae manifestos, juxta patriam
& patria exiliū, & patriā, Mundū, aut, ibicunq; bene sit,
arbitratos vix sine piaculo fore putaveris. Sanè
rem ipsam, semoto partium studio & præjudiciis,
intuiti cōperimus, Patriā esse inter ea, quae cultū
sui non nisi obventu beneficiorum exigere possunt.
Hæc à grato cive pensari æquarive, quin & supe-
rari ac patriam ipsam illi ærariam fieri posse, vix
est cur ambigas, si, quid patriam, quæ patriæ benefi-
cia appellare fas est, penitus exquiras. Indè enim
ducta meritorum patriæ æstimatione, quantum re-
pensuro incumbat & liceat, protinus apparebit.
Sive jam spectemus patriam loci & naturæ, quam
Cicero l. 2. de ll. vocat, cujus *κτῆμα* ipse pater fuit,
ut Lucianus *Encom. patr.* loquitur, & quæ te na-
scentem excepit, non plus ei, quam spondæ, cui
mater parturiens tūm fortè fortunā incubuit, de-
bueris, quicquid Lucianus cit. loc. cum aliis o-
ratorio more efferat. Sive illa sit patria *juris &*
civitatis, ubi adversus injurias tu resque tuæ te-
gun-

guntur, animum cum corpore rebus gerendis
præparandi & virtutem spe grandium præmio-
rum ostentandi facultas præbetur, facile constat,
his beneficiis, utut ingentibus, redhostimenta ta-
men *ισόπροπα* inveniri posse. Quo posito, non re-
stinguetur debitæ in patriam gratitudinis & reli-
gionis ardor, sed vehementiùs effervesceat in bonis
mentibus, quæ summo studio connitentur, ut &
immane *ingratorum* probrum defugiant, &, quoad
ejus fieri possit, cum patria de *mutua* beneficentia
decertent. *Hæc enim non destruunt patriæ veneratio-
nem* (accommodo huc Senecæ de officiis in pa-
rentes verba *Lib. III. de Benefic. 39.*) *nec deteriores cives
faciunt, imò & meliores. Natura enim gloriosa est vir-
tus & anteire priores cupit. Alacrior erit pietas, si ad
reddenda beneficia cum spe vincendi venerit. Hoc agite
optimi cives. Posita est inter vos & patriam honesta conten-
tio, dederit majora, an acceperit. Non ideò vincit, quia
occupavit. Et cap. 38. Ad hoc unum contumaces estote, ne
beneficiis vincamini. Certate, obsecro vos & fusi quoque
restituite aciem. Felices, qui vicerint, felices, qui vin-
centur.* Proinde cum auctoratus tibi à patria
spiritus sit, hunc in ejus salutem, incrementa, de-
cus prodige. Dominium istud vitæ habes, ut e-
am maturiùs absumendam patriæ loces, malis-
que, ut illi Romanorum Horatii, Decii, Curtii,
pro multis perire, quàm cum multis. Si vocent
ex-

extrema pericula cunctos, nullam immunitatem
tantam duxeris, ut dubites pro aris & focis arma
capere, tueri stationem assignatam, & pericula
ultrò de poscere. Præbetur is campus tuæ vir-
tuti, ut nomina tua apud patriam dispungas, si
insolitis ausibus, cum Scævolis, Scipionibus,
Mariis, patriam eo loco statuas, quo subnixa sa-
lutem & felicitatem suam tibi SERVATORUM im-
putare non erubescat. Hæc certa sunt admini-
cula, quibus æs nostrum Patriæ dissolvimus &
ipsammet nobis reddimus debitricem. Quò et-
iam non immertò retulerimus *gloriosam Patriæ
commemorationem*, quâ subvectâ famam sui in or-
bem terrarum digerat, & illorum, qui alio sub
sole calefcunt, miracula concitet. Nam quod
de *Bellis Darius, Curtius l. III. id de civitatibus* rectè
dixeris: *magnam partem ipsarum famâ constare* Quæ
præsentia minuitur, majestas ex distito venerabi-
lior est. Unde magni homines pulchrum cre-
diderunt, *ut benefacere reipublica, sic benè de ipsa dicere,
ejusque memoriam quàm maximè longam, virtutem cla-
ram & æternam efficere.* *Salust. Catill.* Quod, judici-
um, reputata animo meritorum, quibus ipsum
JENA nostra dignata est hæctenus, magnitudine,
amplectitur Eximius Dn. SALOMON JUSTI-
NUS HORSTIUS. Tributum sibi meminit
in-

ingens *benè nascendi* beneficium à loco tantâ claritate corusco, datumque Parentem amplissimæ doctrinæ & famæ Dn. PHILIPPUM HORSTIUM Pract. Philos. & Orator. Professore per tot annos celeberrimum, cujus beatum excessum superiori anno luximus. Nec obstetrix modò nascenti JENA, sed & nutrix alumno ingeniique ac morum formatrix indulgentissima extitit. Fortes enim creari fortibus & bonis, esse in Juvenis, esse in equis patrum virtutem, planum est; quod verò humanam progeniem concernit, Doctrina vim promovet insitam, rectique cultus pectora roborant. Utcunque defecere mores, dedecorant benè nata culpæ Horat. *Carm. L. IV. Od. 4.* Dignum ergò se huic Spartæ civem daturus, Clarissimi Parentis æmulator, JENÆ, Patriæ dulcissimæ, *Decora* publico præconio, *add. X. hujus Mensis, Horâ X. matutinâ in Auditorio Majori,* professum ire satagit, meq; interprete splendidissimam Academicæ Civitatis præsentiam ea, quâ decet, submissione desiderat. Laudanda omninò in honesto optimi Juvenis cura jugiq; animanda plausu, à me non potest non enixè sublevari, qui MAGNIFICUM Dn. RECTOREM, PROCERES ACADEMIÆ INCLYTOS, CIVES item OMNIUM ORDINUM HONORATISSIMOS, per me-

mo.

moriam r̄um conjunctissimi quondam COLLEGE,
r̄um DOCTORIS meritissimi, ut HORSTIUM no-
strum sui voti reum faciant, meo quoque nomine
perquàm officiosè & amanter veneror. P. P.
d. VII. Maji, A.S., M. DC, LXV.

(Faint, mirrored text, likely bleed-through from the reverse side of the page)

Magnifice Domine **RECTOR**,
 Patres sanctè venerandi,
 Auditores omnium Ordi-
 num splendidissimi & ho-
 noratissimi.

Uæ Romanæ Civitatis magni-
 tudini olim habita religio me-
 moratur, ut ab servilibus adu-
 lantium populorum ingeniis a-
 ræ ipsi, ut numini struerentur,
 illa puriori veneratione in be-
 nefactricem **PATRIAM** abs quolibet justius de-
 pendi videtur, animis gratitudinem professis alta-
 rium, affectu verò, laude, operaque salutari thu-
 ris & hecatombarum vicem fungentibus. Sum-
 mo enim planè honore & charitate ingenuâ, **PA-
 TRIAM** ab omnibus esse prosequendam, non
 communis modò gentium consensus, sed & ipsa
 rei justitia exposcit. **PATRIA** sanè est, cui vitæ,
 principis hominum boni, primordia imputamus,
 quæ victum & securitatem viventibus largitur,
 B à qua

Vide Ju-
stin. l. 2. c. 1.
Curtium l.
3. c. 9. & l. 7.
c. 6. Tacitū
H. L. 2. c. 93.

In Cris.

Cicer. Phi-
lipp. XIV.

Lucian. En-
com. Patr.

Horat. Lyr.
l. 3. Od. 2.

à qua incrementa ingenii & felicitatis potissima excipiuntur. Unde non corporum solum dispositioni & diuturnæ consuetudini adscribere fas est nostros in PATRIAM amores, sed cum primis, si benè meritis gratiæ, si amatori reciprocus ardor debetur, PATRIA est, cui post DEUM immortalium numini maximo, ut Plato benè vocabat, nostra studia, decus & obsequium quantumcunque consecratur ire tenemur. Vix igitur ullus tantæ feritatis, tam barbarus, tam ab omni humanitatis sensu alienus extiterit, cui inter neglecta & vulgaria habeatur PATRIÆ charitas & veneratio. Occulta est animisque ante primos vagitus infixæ benevolentia, qua ceu ferrum à lapide Herculano, trahimur, ut sequi PATRIAM, colere, tueri in lucro & gloriosè factorum fastigio collocemus. Fortunata inde mors, quæ naturæ debita pro PATRIA potissimum sustinetur, inque pugnam descendentes nulla exhortatio vehementior, quam PATRIÆ salutem in acie versari, quò auditò nemo sustinet ignavus amplius esse, nemo senii maturitate missionem indeptus non retrastare suspensum clypeum. Adeò dulce & decorum est pro PATRIA mori. Quò minus miravidebuntur tam celebrata ULYSSIS in ITHACAM, quantumvis lapidibus, & senticetis horridam, di-

vino

vino CALYPSUS consortio prælatam, & barbarorum
ad sua frigora ex Paradiso EUROPAE ITALIA
ruentium desideria, ut laurum expalpassit Poëtae
vel unum istud:

Non dubia est Ithaci prudētia, sed tamē optat,
Fumum de Patriis posse videre focis.

*Ovid. l. 1. de
Pōt. Eleg. 4.*

Nescio qua natale solūm dulcedine cunctos,

Ducit, & immemores non finit esse sui,

Quid melius Roma? Scythico quid frigore pe-

Huc tamen ex illa barbarus urbe fugit. (jus?

Quo certiozem benevolentiam pollicebor mihi,

PATRIAM magni æstimanti, & pro nutritu col-

latisque tot beneficiis seriò commendandæ cupi-

dine tacto. Quin & cum alii sic ardeāt PATRIAM,

ut supremum affectum consequatur par lauda-

tio, omninò confido in sinisteriorem partem haud

mihi versum iri, quod homo facundiæ nescius, &

Minervæ Suadæque abortientis potiùs, quàm

parientis mola; hodierno tamen die cathedram

PATRIÆ laudandæ ergò conscenderim. Vos cer-

tè, Auditores Eminentissimi, copse argumento in-

ductum iri non dubito, ut meam hanc oratiuncu-

lam, rudem stylo filique crassioris, artis limæ elo-

quiique purioris ignaram, quæ solius argumenti

& brevitatis titulo placebit, faventi lingua bal-

butientis ab ore excipiaris.

B 2

la-

Inter cætera suæ gloriæ argumenta, quibus
 populi ac civitates olim sese magnificas ostenta-
 verunt, Antiquitas originis non postremo loco
 habita est. Undè exauditum Aboriginum in
 Italia nomen, nec minus Phrygum & Ægyptio-
 rum, & horundem cum Scythis acerrima de or-
 tûs antecessu certamina. Jactabant sese Theba-
 ni *σπαρτῆς* è dentata Cadmi semente natos, Arca-
 des *προσελήνων*, id est ante-lunarium titulum aucu-
 pabantur, & Athenienses sese *αὐτόχθονας* esse con-
 tendebant. Et quis Veterum, quorum fama nos
 facit conscios, heroum sibi genus à Jove sum-
 mo non credi voluit, ac si istud, quod Julius Sca-
 liger communem insaniam vocabat, ingens ad
 gloriam & majestatem momentum adderet.
 Veneremur sanè hanc canitiem. Nostra autem
 JENA annon tantum hâc parte eminebit, si ple-
 rasque omnes Thuringiæ ac aliarum regionum
 urbes aliquam multas respicimus, quantum lenta
 solent inter viburna cupressi.

Vossius Rhe-
tor. Comm.
l. 1. c. 5. n. 39.
è Scaligero
Poët. l. 3. c.
120.

Ovid. Me-
tamor.

Poët. l. 3. c.
120. p. m. 383.

Aventinus.
Sic Sallust.
Præf. Cati-
lin.

Quantum enim in gentis nostræ, cui insi-
 gnia facinora patrandi potior, quam scriptis tra-
 dendi cura fuit, rerum gestarum monumentis
 sparsim reperire licet, Anno salutis nostræ mille-
 simo trecentesimo primo, adeoque antè tercen-
 tum sexaginta quatuor Solaris orbitæ circuitus,
 Fri-

Fridericus, cui ardens avulsæ à natis charissimis
& pulcerrimis, per illaudatos Patris mores, ma-
tris amor Admorsu cognomentum fecit, Elisa-
bethæ Marusani Comitis, Ottonis filia, in matri-
monium ductæ dotem crevit, quartam JENÆ no-
stræ partem. Et ut altius adscendam, quem la-
tet, tumulatum hîc Eccardum, cognomine ju-
stissimo Fidum, qui Marchio Saxonix, & Eccar-
disbergæ conditor, Ottonis Svævorum Ducis fi-
liorum ultragenitorum primus, Ludolphine-
pos, Ottonisque secundi pronepos ac Gregorii
Quinti Papæ Romani frater germanus, princeps
heroâ animi præsentia & factis inclytus, Polledæ
per insidias coesus est. Cujus cadaver à Svan-
hilde conjuge, & Hermanno filio JENAM, illo-
rum sedem principalem translatum, & in æde sa-
cra honorificè conditum novimus. Id verò
contigit Anno salutis millesimo secundo, quò
tempore JENA jamdudum Solio principis magni,
qui imperiale fastigium non intempestivo ausu
appetierat, insignita Abbatiâ etiam, cui tunc Al-
ferus præfuit, venerabilis, evidenter suos canos
ostendit. Nihil repente magnum & quod ex-
cellos animo & ordine viros moretur. Tractu
opus est illi, ut crescat, urbibus præsertim, qua-
rum plerumque lentiora incrementa sunt. Ut

*Peucerus
Chron. l. 5.
sub Adolpho
Imper.*

*Fabric. Sa-
xon. è Det-
maro.*

*Reufner. in
Famil Wi-
tikind.*

*Heider. O-
mt. Vol. 1.
or. 6. f. 270.*

conjectura inani ducti non videantur, qui Sora-
bis Henetis, per Dagobertum Francorum Re-
gē, Anno Salutis sexcentesimo quadragesimo, ex
his terris expulsis, JENÆ initia tribuerunt. Verum
incerta temporum non recentio, ut ea, quorum
ratam fidem obliviosa vetustas abolevit, ancipiti
in utrumque assertionem temerē asseverem. Ve-
reri enim est, ne quō remotior origo, eō vilior, ut
dare sese initia solent. Sicut Italo illi Marchio-
ni, eruento Scipione Ammirato, ab illo in id con-
ducto, inter majores licitor,isque suō scelere col-
lare à restiario meritis, primus autem generis
auctor Judæus, referente Trajano Boccalinio, re-
pertus est; Rectē etiam Maximilianus primus Im-
perator curiosum Austrii stemmatis scrutatorem
aversatus est, ne stirps, quæ crederetur diis genita
& genitura Deos, in futore vel sartore orta esse
deprehenderetur. Interim, sat à septem seculis
nobilitatis, sat à tantis civibus, sat à cathedra.
DEO sacrā gloriæ JENAM traxisse existimo. Cœ-
terum, ut aliquibus longē gratior Romæ flo-
rentis, quàm nascentis aspectus fuit, sic nobis JE-
NÆ nostræ, quibus jam fulget, radiantissimi splen-
dore: præstringunt illi & obruunt me, ut, si o-
mnia referre velim, antè diem clauso componat
vesper Olympo.

*Relat. de Par-
nass. Cent. I.
Relat. 50.*

*B. Augusti-
nus optavit
videre Ro-
mam in flo-
re, Paulū in
ore, Christū
in carne.*

Virg. Æn. I.

Ve-

Verum in hoc pictores æmulabor, summa le-
gens vestigia rerum, & indicia nonnulla in JENA
nostrâ, NATURÆ, ARTIS & GRATIÆ divinæ vo-
bis exhibebo. Plurimum enim naturæ debere
JENAM, non ratio magis, quam sensus ipse testa-
tur. Non ego hirsutam hiemem floribus inve-
stio, non locum informem, cœlo aspero, cultu
tristem, adspectuque in universum aut sylvis hor-
ridum, aut paludibus foedum & frugiferarum
arborum impatientem, quibus Titulis Germani-
am olim Tacitus dedecoravit. Quæ enim heic cœ-
li clementia est? Non aërem Sirius incendit, ut
Mauritanorum specus subterraneos desidere-
mus, non hiemem Moscovitica, Lappica & Zem-
blana frigora exasperant, non autumnum imbri-
um foeditas, quibus Aurea Guinea infestari sta-
tis temporibus memoratur, corrumpit: Veris
autem quæ gratia est? An alios prima crescentis
origine mundi illuxisse dies aliumve habuisse te-
norem crediderim? Quanta ex hac temperie salu-
britas? Italiae,

Cui neque Medorum sylvæ ditissima terra, *Georg. l. 2o*
nec pulcher Ganges, atque auro turbidus *P. 5o.*

Hermus,
certent: — non Bactra, nec Indi,
totaque thuriferis Panchaia pinguis arenis,

Si

*Tacit. de
Mor. Germ.
adde Cesa-
rem l. 6. de
Bell. Gall.*

In spem.

*Diod. Sicul.
Oleari Pers.
Hodæpor.
Dassanische
Lorbeer Cr.*

Itin. Raleg.

*Virgil. Ge-
org. 2. p. 57o*

*Amat. Lu-
sit. Cur.
Med. cent.
3. c. 74.*

*Merula
Cosmogr. p.
2. l. 4. c. 28.*

Salubritas.

Anno 1635.

Soli bonitas.

*Vide Bar-
clai Argen.
l. 2. De-
script. Urbis
Lixæ. p. m.
188.*

Si verus laudator Virgilius est, Italiæ, in-
quam, urbes præcipuæ, Ariminum, Pisæ, Anco-
na, aeris gravitate laborare, ipsæ Venetiæ, ille
Italicarum deliciarum complexus, febribus pesti-
lentialibus, civilissima Ferraria tertianis nothis
obnoxia comperitur; Romani autem cœli eâ
intemperies, ut cives medicorum jussu circa di-
luculum & crepusculum abstineant publico, nisi
sol splendeat, nec sine causa Alexander Petroni-
us Romanus Medicus de tuenda Romæ valetu-
dine scripsisse dicatur Merulæ Cosmographo.
Ecquis ullas ferè morborum à corrupto aëre le-
giones JENÆ exhorret? quam ventorum sese in-
vicem incurfantium certamina ab exhalationum
impuritate liberant, adeò, ut Serenissimi harum
regionum Præsides, grassante alibi peste, huc
plus vice simplici sese cum aulico omni comita-
tu contulerint. Addite, quàm consentaneis cœ-
lo amplexibus natura mater JENAM nostrâ mol-
lissimâ sinûs sui parte foveat. Non anxia arte il-
li quæsitus decor, plura naturæ debet, cujus faci-
litas atque ingenium omnes artificum labores
prævertit. Tumuli utrinque leniter assurgen-
tes, crescente molliter campo, suam nuditatem
hortis vinetisque intexerunt. Inde sub collium
radicibus uberrima pastu prata se eâdem viridita-
tis

ris hilaritate porrigunt; culta novalia spem fru-
 gum adolescentium prolixam ostendunt; Ipsam-
 que sub montium jugis sponte extensam planiti-
 em gratissimis erroribus perlabitur Sala; SALA in-
 ter celebres Germaniæ fluvios multis retrò secu-
 lis habitus, aquarum salubritate, piscium suavissi-
 morum copiâ, fluxus in fonti cursu maximè insi-
 gnis. Si oculos longius mittimus, montes parte
 sui sterilescientes delectant animum mutatione
 conspectûs & propinquam felicitatem blandiùs
 commendant asperitatis imagine. Quid memo-
 rem circumjectos agrestium pagos, qui suctu
 prosperitatis nostræ freti omni frugum, fructu-
 um, altilium abundantia forum nostrum replent,
 ut, qui vini non minus fere quam aquarum habe-
 mus, obsonari opiparè nunquam non possimus.
 Hic Bacchum ab orbis lustratione quievisse, Flo-
 ram calathum effudisse, Cererem omnes divitias
 prodegisse dicemus, qui flumini nobilissimo cir-
 cumsitam pratorum amoenitatem, pratis agros,
 agris hortos, horis vineta admirandò naturæ tri-
 pudiantis delicio concinnata intuebimur. Jactet
 sane se Paradisum Europæ Italia, Galliæ Aquita-
 nia, Germaniæ Austria, Thuringiæ certè, feracis-
 simæ juxta & splendidissimæ regionis non Con-
 vallis Aurea, ipsi Terræ sanctæ ab utriusque lu-

Vide M. A-
drian. Beie-
rum, Geo-
graph. Je-
nes. c. 26. &
seqq.

Stutgardia-
ni dicunt: sibi
plus vini,
quàm aqua
esse. Lansius
pro Germã.
Or. 1.

Lansius O-
rat. cit.

C

stra-

Aratoribus prælata, sed JENA nostra Paradisus
esto. Non alios testes affero, nisi nostros Peripa-
tericos, qui oculis suis imò toti indies perambu-
lant jucundissimos sinus, pratorumque virorem
libantes hortorum ac vinetorum pompam ad-
spectant. Quæ enim illæ aurium, quæ oculorum,
& omnium sensuum sunt illecebræ.

*Virg. Georg.
l. 2. p. m. 56.*

Avia cum resonant avibus virgulta canoris,
parturit almus ager, Zephyriq; tepentibus auris
laxant arva sinus: superat tener omnibus humor,
inque novos soles audent se gramina tutò
credere: nec metuit surgentes pampinus austros,
aut actum cœlo magnis aquilonibus imbrem,
sed trudit gemmas & frontes explicat omnes.
Quid porrò splendoris ab ARTE nacta est JE-
NA nostra? Eleganti quadraturæ forma mœni-
bus clausa, ædium numerosis ordinibus intra tam
arctum limitem densatis, & specie novâ indutis
intra paucos annos, semet miratur, felici adeo
metamorphosi variatam, emeruisse. Cui bono
non minimum augmentum per incolas, legibus,
moribus, probitate egregios, additur, quos obse-
quio in Magistratus, artificiorum strenuis exerci-
tamentis & valido in præsidia mortalis vitæ con-
nifu nemo non laudaverit. Hic enim Croesi
judicium vim veri adeptum est, qui Sardes
jam

*Xenophon
Cyropæd.*

jam non suas artificiorum culturâ stare, labi ne-
glectu ostendebat Victori Cyro. Inter pluri-
ma suffecerit memorasse unam illam artem me-
morix, mortem oblivionis, & ingeniorum asy-
lum, Typographiam, inventum, quò nil utilius
dedit vetustas, quod unum cum omnibus omni-
um veterum inventis certare facilè potest.
Quantum incalescunt ejus operæ, quantò nisu
expediunt in publica commoda, quicquid Par-
nasso, quicquid Apollini, orbi & Ecclesiæ à di-
vinioribus animis dedicatur. Quod si hæc,
ut ut cum aliis multis communis, ingens tamen
est gloria, Agite, Auditores Honoratissimi, ex-
pendamus, quanta ipsi rariori beneficio, mo-
menta à suprema DEI bonitate accedant. Ab
hac habet JENA nostra, quòd PURÈ RELI-
GIOSA, quòd LITERATA, quòd VERÈ
ILLUSTRIS & AUGUSTA existit. Ineffabi-
li enim DEI gratia & immensâ bonitate factum
est, ut JENA coelestis Hierosolymæ colonia
evaserit, in civitatem Ecclesiæ Christianæ co-
optata, & jura, honores atque immunitates il-
lius omnes consecuta. Quæ una prærogati-
va meretur, ut benignissimi & plusquam pa-
terni numinis omnipotentiam & clementi-
am per omnes seculorum decursus debeamus

*Philipp. Be-
roald. ad A-
pulejum.*

*Bodin. Me-
thod. Hist.*

c. 7.

Esaiæ 6.

*Morneus de
Eccles. c. ult.
& Histor.
Papæ. circ.
finem.*

*Lipsius in
præf. de Ven-
stal.*

*In Centur.
miscell. Ep.
27. nisi er-
ror calculi
auxerit nu-
merum.
Anno 1558.*

devotissimè venerari, atque nunquam deposita in-
enarrabilis beneficii memoria perpetuò grati in-
clamare: Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus
DEUS exercituum: plena est omnis terra gloria
ejus! Quot illa heroes effudit, qui Lutherum, il-
lum Babyloniæ Romanæ eversores, insecuti,
quicquid Romanæ Bestiæ mancipatum fuit, Gi-
gantes, Antæos, Goliathos & patronos omnes,
infelici militiæ devotos, fregerunt & oppresse-
runt. Cum præsertim Serenissima Celsissimo-
rum Principum ac Ducum Saxonæ Domus pie-
tate certarit, & in scholarum, templorum & alios
religiosos usus tam prodiga fuerit. Cum majores,
excessu quodam charitatis & devotionis, to-
tas provincias & ditiones nobilissimas Ecclesiasti-
co ordini donassent, & fecissent Pontifices regi-
bus, Episcopos Ducibus pares, autoritate digni-
tate & externo pompæ satellitio majores, adeò,
ut unus Fuldensis Abbas sexaginta millia arma-
torū imperatori præberet in hostem, si Lipsio, li-
teris ad Utenhovium, fides est: Ipsi Augiæ illud
stabulum, Papalis superstitionis monstris opple-
tum, exosi, positâ hîc verâ ingenuæ pietatis & sa-
pientiæ officinâ, JENAM nostram summoperè
condecoraverunt. Cujus rei argumentum lucu-
lentissimum exhibetur, si eam intueamur LITE-

RA-

RATAM. Si olim illam barbari Heneti tenuerunt,
at hodie, absit jactantia, JENA, literatissima est; e-
ruditissima est, doctissima est. Jam

Et pueri nasum Rhinocerotis habent.

Nec longinqua est argumentorum venatio. Ve-
ritatis enim tanta est vis, ut, cum hostes Germani
nominis, Bodinus, Jovius & alii agnoscant Ger-
manos humanitate Asiaticis, religione Ebræis,
Philosophiâ Græcis, Geometriâ Ægyptiis, Arith-
meticâ Phœnicibus, Astrologiâ Chaldæis supe-
riores, & Itali ipsi, tam suo ipsorum palpo inge-
niosi, à Germanis magistros petant, ad agros me-
tiendos, ad temporum rationes emendandas, ne-
mo verè Germanus JENAM nostram inter majo-
rum gentium scholas non illustri maximè loco
consistere fateatur, quæ scientiarum omnium se-
creta feliciter recludat, & tam honori maximo sit
civi germano benè nato, Athenas has vidisse,
quàm rubori & opprobrio, illas non vidisse.
Quod enim Plato in Ægypto, Pythagoras inter
Chaldæos, quam Solis mensam Apollonius
Tyanæus apud Brachmanas Indorum quæsit, id
totum, amplissimis etiam auctum incrementis,
correctum & explicatum JENÆ conspiciere fas est.
Verè hic seminarium Doctorum, qui in omni di-
sciplinarum genere enati sunt; non rari, aut rarò,

*In Method.
Histor. & de
Republ. l. 5.
c. 2.*

*Jovius in E-
log. doct. vi-
ror. circ. fin.*

*Bodin. Me-
thod. cit. c. 5.
Jovius in e-
log. Regio-
montani.*

*Lært. in
Plato &
Pythag.
Philostratus
in Vita ejus.*

*Diodorus
Sicul. adde
Itiner. G.
Raziwil.*

*Adriã. Bei-
er. Catal.
Rector. Je-
nens.*

Claudiang.

sed, tanquam ex equo Trojano, uno agmine sæ-
pissimè plurimi. Magnæ artis creditur, quòd Æ-
gyptii ova non incubatu gallinarum, sed fornacũ
temperatò igne excluderunt, quod & superiori
adhuc seculo factum fuisse docemur; Nostra ve-
rò JENA pullos Musarum Illustri ac summo loco
oriundos simul innumeros edidit. Constat enim,
albo Academiae, ab anno millesimo, quingentesi-
mo quinquagesimo octavo, ad annum millesimũ
sexcentessimũ quinquagesimũ octavũ, inser-
tos esse millia viginti septem, quingentos & quin-
quaginta septem, eosque inter Principes viginti
sex, Comites triginta novem, Barones octoginta
tres, promotos verò intra istud tempus Theolo-
gos sexaginta duos. Jurisconsultos ducentos
quinquaginta octo. Philosophos mille octingen-
tos septuaginta tres, quibus si addere voluerimus
eos, qui antè & post hoc tempus Academica tum
civitate tum honoribus maectati sunt, indubium
est, longè ampliorem numerum emerfurum esse.
Tantus summatum & nobilium animorũ æquè,
ac inferioris caveæ hominum ardor, in studia li-
beralia, tantum splendoris JENÆ ab ipsis datum
& relatum est. Ipsa sanè sapientiæ veræ nun-
quam divitias nigrantibus abdidit antris. Nec re-
nebris damnavit opes; sed largior imbre assolita
est

est magnas hominum ditare catervas. Quippe, velut
 denso currentia munera nimbo, usque videre licet po-
 pulis nudare penates; assiduos intrare inopes, remeare
 beatos. Non enim intra titulos steterunt hæ acies e-
 ruditorum. Quicquid in re conditis naturæ mysteriis,
 quicquid in juris & æqui momentis, quicquid in salu-
 tis corporeæ curâ humana ingenia præstare possunt, id
 istis Semonibus magnam partem debetur. Quis nescit
 veteres, & quis hodiernos non intuetur triumphos à
 JurisConsultis contra injustitiam, à Philosophis con-
 tra stultitiam, à Medicis contra morbos, à Θεοδιδάκτοις
 nostris Theologis contra hæreses partos, quàm non fa-
 bulosorum serpentum, Herculi à Junone immissorum,
 non Antæi suffocatione, non cæde apri Erymanuthæi, *Natalis Co-*
 nō Stymphalidarum avium expulsu, non Bussiridis ne- *mes Mytho-*
 ce, capturâ Cerberi, Nemeæi leonis occisione, Hydræ *log.*
 pernicie, & quicquid præterea Herculeorum Laborum
 fingitur, expeditione, sed errorum vitiorumque omni-
 um exterminio Deo mundoque pretiosi emineant. Un-
 de famâ etiam solâ tactæ nobiliores animæ huc certa-
 tim confluunt indies, ut tantos Doctores coràm véné-
 rentur. Qui ardor nihilum remitteret, sed magis alere-
 tur, Serenissimi Principes nostri continua gratiæ suæ
 incentiva subjiciunt. Vidit JENA sua numina, & præ-
 sentium augustos vultus venerata est; sensit efficax in
 dubiis præsidium, in arduis auxilium. Et quid, quæso,
 divinius ipsa experiretur, quàm, ut Illustris & gloriosa
 hodiernum efficeretur augustissimâ Serenissimi nostri *Cepit hic*
 BERNHARDI præsentia. Felicitati summæ olim *residere ab*
 tributum à populis quibusdam, si reges suos totâ vitâ *Anno 166*
 vel semel cernere possent. Nostra JENA perpetuâ Opti-
 mi maximi Principis intuitu fruitur, à quo nunquam

CEI-

46. 95
01

*Caspar Ens
in deliciis
Apodem.
per Hispan.
p. 89.*

*Laërt. in
vita ejus.*

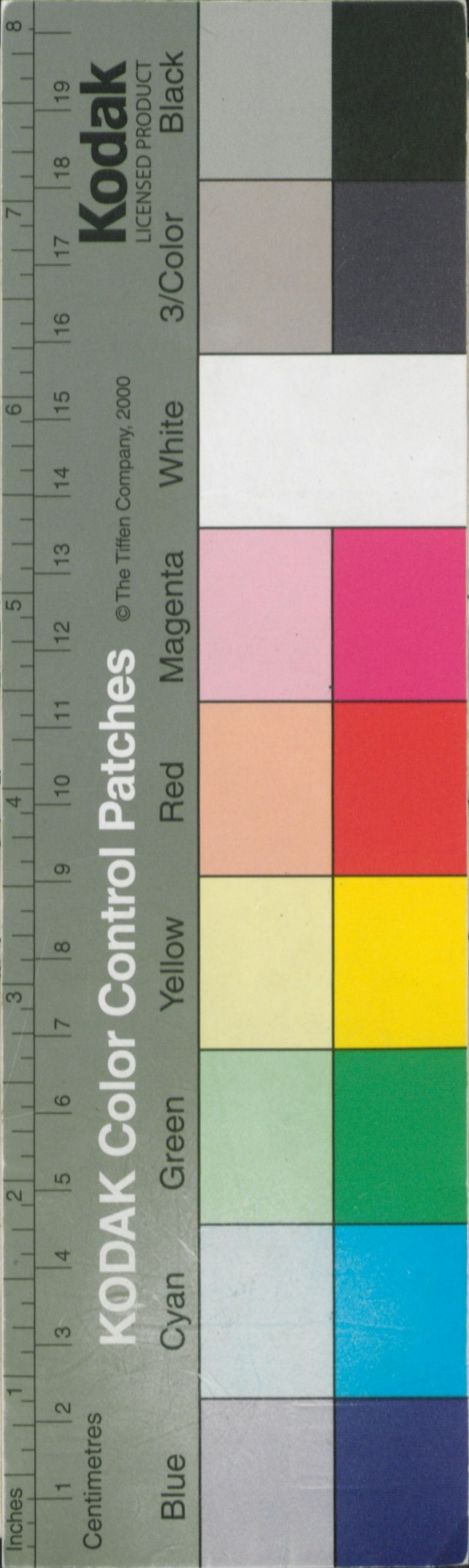
tristis, nunquam non felicior discedit, visa placido ac
clementissimo lumine, & suis luminibus novos subin-
de splendoris coruscantissimi radios foenerata. O bea-
tam igitur & verè illustrem JENAM nostram, arcem
Virtutis, vitiorum domitricem, ac Templum terreni
ac supremi Numinis pulvinaribus augustissimum. Ec-
quis incolatum ejus, tot naturæ, gratiæque divinæ de-
coribus fulgentis, non ipsius Ulyssiponæ, Hispalisve ci-
vitati prætulit? Illæ divitias & lautia corporis, hæc
etiam vera animi bona, quæ sola eripi non possunt, o-
mnium autem calamitatum hostiumque victores pos-
sunt efficere, tam facilè, tam abundanter, tam constan-
ter suppeditat. Quemadmodum igitur Plato, morti
jam vicinus, naturæ gratias egerat olim, quòd natus es-
set homo, non belua, masculus non foemina, Græcus
non barbarus, Atheniensis non Thebanus, præsertim
verò Socratis temporibus: Sic ego nunc divinæ Maje-
stati hymnos laudum & gratiarum devoto corde de-
canto & decantabo, quamdiu hujus lucis usura fruam,
quòd me fecerit hominem, quòd Christianum, quòd
Germanum, & cum primis, quod vitæ auspiciam meæ
capere permiserit in JENÆ, felicissimæ Musarum Paren-
tis nutricisque gremio. Huic ego à Præpotenti Inclytæ
civitatis, & quæ ipsam illustrat, Academiæ Protectore,
post vota pro Salute Serenissimi Principis BERNHAR-
DI, Domini mei clementissimi, concepta, & Vobis
Splendidissimi Domini Auditores, respectivè Patroni
gratiosi, Doctores fidissimi, Fautores plurimi veneran-
di, qui me Patriæ litantem patienter, & ni judicii fallor,
benignè audivistis, Vobis, vel hoc gratitudinis argu-
mento, apprecor omnigenam ad excurrentis seculi ter-
minos perennantem, omnique parte explerissi-
mam felicitatem

D I X I.

915

Q.K. 126, 3.

IE
Celeberrim
cili
Pa
SALOMON
STIC
Typis Joh

Yc
95a

